

АСИМЕТРИЧНІСТЬ ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ

Зміна економічної інформації і нахил на постіндустріальний розвиток зумовлює зміни в багатьох догматичних положеннях суспільних наук, які обслуговують практичну діяльність. Це торкається і сфери бухгалтерського обліку. В умовах швидких змін зовнішнього середовища, у суб'єктів ринку виникає більш гостра необхідність у достовірній повній ринковій інформації, симетрично розподіленій між агентами ринку.

Симетрична інформація сприяє підвищенню конкурентоспроможності і більш повній реалізації економічних можливостей суб'єктів. Водночас, нерівномірний розподіл інформації між агентами ринку обумовлений їх господарськими особливостями, породжує феномен асиметрії.

Асиметрія інформації є рисою, іманентно властивій різним рынкам і в силу їх специфіки, з наявними особливими характеристиками, формами прояву, напрямленнями впливу на агентів ринку. Вона призводить до неякісного відбору, виникненню морального ризику та створює можливості для реалізації опортуністичної поведінки сторін, збільшує трансакційні витрати. Суттєвий вклад у розвиток даної проблематики внесли Дж.Стіглиц [4], М. Спенс, Дж.Акерлоф [3].

Для того щоб вирішити проблему невдалого вибору на фінансових ринках, фінансові посередники надають повну інформацію про інвесторів, готових фінансувати інвестиційну діяльність компаній. Приватні компанії збирають, аналізують та продають інформацію про «хороші» та «погані» фірми. В США фірми, такі як Standard and Poor's, Moody's, Fitch, Value Line, досліджують фінансову звітність компаній, їх інвестиційну активність, публікують ці дані та продають своїм клієнтам. Але такий спосіб не повністю вирішує проблеми невдалого вибору через так звану проблему «легкої інформації».

Ця проблема виникає, коли люди безкоштовно одержують вигоду із інформації, за яку вимушені платити інші. Так, на думку Дж. Стігліца «дії передають інформацію», інші інвестори можуть придбати папери «хорошої» компанії лише тому, що помітили, що «обізнані» інвестори стали скуповувати цінні папери даної компанії [2, с. 116]. Значення інформації для прийняття рішень не потребує додаткового обґрунтування. Суттєвим доказом є те, що припущення щодо повноти інформації приймалось в якості обов'язкового при аналізі всіх основних мікроекономічних моделей ринку. Наряду з цим, інформаційне забезпечення – досить складна проблема.

По-перше, в більшій мірі доступ до інформації має певні ускладнення, принаймні отримання практично будь-якої інформації пов'язано із затратами. Так що прагнення до її отримання припускає порівняння витрат, пов'язаних з отриманням інформації, та

додаткових переваг від її одержання. В яких би формах не проявлялись наслідки асиметрії інформації, всі вони засвідчують те, що асиметрія інформації здійснює серйозний негативний вплив, який проявляється у зниженні ефективності прийнятий учасниками ринку рішень, функціонуванні самого ринку та економіки в цілому.

Подолання проблеми асиметрії інформації на рівні функціонування економічних агентів – турбота підприємства. Досить часто суб'єктам господарювання доводиться вирішувати проблему як зі сторони попиту, де асиметрія інформації проявляється у прихованих для нього характеристиках покупців, так і зі сторони пропозиції, де підприємство повинно убезпечити себе від проявів негативного відбору.

В ринковій економіці одним із основних продуктів для подолання асиметрії інформації на рівні фірми виступає її звітність, яка по суті, стає єдиним джерелом інформації про підприємство, на яке можуть покладатися зацікавлені в його діяльності особи, особливо ті з них, які не мають доступу до внутрішніх інформаційних джерел. Як зазначають К. В. Безверхий та Т. В. Бочуля «Інтегрована облікова інформація є ядром системи підтримки прийняття рішень, що в інтерактивних взаємозв'язках між суб'єктами прийняття рішень реалізує єдність цільової установки бізнесу на мікро- та макрорівнях» [1, с. 29].

Зважаючи на публічний характер фінансової звітності, її основною метою є забезпечення загальних потреб широкого кола користувачів, які покладаються на неї як на основне джерело інформації про стан суб'єкта господарювання та для прийняття економічних рішень. Фінансова звітність складається для власників підприємства, також для тих осіб, які тим чи іншим чином можуть вплинути на результати діяльності фірми, у тому числі кредиторів, клієнтів, постачальників та працівників. Опираючись на дані фінансової звітності, кредитори приймають рішення щодо фінансування діяльності підприємства та надання йому позик, інвестори – щодо вкладання коштів у підприємство.

Отже, можемо зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку підприємств та враховуючи ефект асиметрії інформації, якість бухгалтерського обліку та звітності повинна визначатись ступенем корисності облікової інформації, необхідної зацікавленим користувачам для прийняття економічно-обґрунтованих рішень, що в свою чергу сприятиме підвищенню конкурентоспроможності і більш повній реалізації економічних можливостей суб'єктів господарювання.

Література:

1. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні: монографія / К.В. Безверхий, Т.В. Бочуля. – К.: ЦУЛ, 2014. -184 с.
2. Феофанов Д. А. Асимметрия информации на финансовых рынках. Стратегии бизнеса. 2014, №2, С. 115-118. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.strategybusiness.ru/jour/article/view/107>
3. Akerlof G. The Market for «Lemons»: Quality Uncertainty and the Market Mechanism // The Quarterly Journal of Economics, Aug 1970. – Vol. 84, Issue3. – P. 488-500. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.econ.yale.edu/~dirkb/teach/pdf/akerlof/themarketforlemons.pdf>
4. Joseph E. Stiglitz. Information and the change in the paradigm in economics. Prize Lecture. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.nobelprize>.

org/nobel_prizes/economics/laureates/2001/stiglitz-lecture.pdf.